DRŽAVNO TOŽILSTVO V LJUBLJANI
Došlo 26. VIII. 1930

Poštnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAK TOREK, ČETRTEK IN SOBOTO. Cena posamezni številki Din 1·50.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.
Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici štev. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII. Telefon št. 2552. LJUBLJANA, v torek, dne 26. avgusta 1930. Telefon št. 2552. ŠTEV. 99.

Zakon o javnih skladiščih.

Nove ustanove v našem gospodarskem prometu. — Važnost javnih skladišč za pospeševanje trgovine. — Privilegiji skladišč.

Z zakonom o javnih skladiščih, ki ga je 25. t. m. podpisal Nj. Vel. kralj, bo v državi omogočeno ustanavljanje, vodstvo in razvoj javnih skladišč. Javna skladišča so velikega pomena za poenostavljenje in olajšanje blagovnega prometa, za razvoj blagovnega lombarda in za podpiranje in pospeševanje blagovnega kredita na podlagi varantov ali skladiščnih listov. **Prodaja skladiščne priznanice bo imela isti pravni učinek, kakor sama prodaja blaga.** Z lombardom, eskontom in reeskontom varanta pa se bo dobil potrebni kredit na blago, na katero se glasi. Eskont in reeskont varanta more po svojem statutu odobriti samo Narona banka. **Z izkoriščanjem blagovnega kredita bo omogočeno izkoriščanje konjunkture na tržiščih, kar je važno za stabilizacijo cen, zlasti poljskih pridelkov.**

Ustanavljanje javnih skladišč bo odobraval minister za trgovino in industrijo, **pri čemer priznava zakon prvenstveno pravico državnim in samoupravnim telesom ter gospodar. zbornicam.**

Kot javna ustanova bodo javna skladišča deležna tudi posebnih pravic. Semkaj spadajo: **pravica reekspedicije, pravica dajanja lombardnih posojil na blago, spravljeno v skladiščih, ter pravica držanja carinskega skladišča ali carinskega in trošarinskega shranišča.** Carinska in trošarinska shranišča bodo omogočila plačevanje trošarine ali carine šele potem, ko se to blago vzame iz skladišča. Javna skladišča ne bodo pod kaznijo ukinitve poslovanja smela trgovati z blagom, ki se shranjuje v skladiščih, ker bi sicer javna skladišča nelojalno tekmovala s svojo klijentelo, kar bi tudi omogočilo zlorabe. **Poslovanje se bo moralo vršiti po pravilniku, ki bo odobren, kadar bo izdano dovoljenje za ustanovitev skladišča.**

Javna skladišča morajo sprejemati po razpoložljivosti prostorov blago **od vsakega, kdor to zahteva.** V pogodbah z deponenti ne smejo kršiti določb pravilnika, zlasti če bi se s takimi pogodbami povečale dolžnosti deponentov.

Od javnih skladišč je treba razlikovati zasebna skladišča, ki ne spadajo pod zakon o javnih skladiščih. Razmerje med zasebnimi skladišči in deponenti urejajo zasebnopravne pogodbe, vendar taka skladišča ne smejo izdajati skladiščnic ali varantov.

Predložitev tarif javnih skladišč pristojnemu oblastvu ima samo ta namen, da dobi oblastvo vpogled v delo, ne da bi se pri tem hotelo vmešavati v tarifna vprašanja.

Za pobiranje tarif zadošča objava. Tarifo je moči znižati s takojšnjo veljavnostjo, pri povišanju tarife pa je treba držati gotovi rok, ki je potreben zaradi zaščite interesentov.

Pravice in dolžnosti javnih skladišč do deponentov in obratno so urejene po načelih trgovskega prava, odgovornost javnih skladišč pa je enaka odgovornosti navadnih trgovcev. Če pri prodaji blaga ni bolo ugotovljeno, da bi blaga manjkalo ali da bi bilo pokvarjeno, je možna zahteva po odškodnini nasproti podjetju samo tedaj tedaj, če je škodo takoj ugotovil strokovnjak in je bila javnemu skladišču prijavljena najdalj v roku enega meseca po ugotovitvi.

Javna skladišča so dolžna shranjeno blago zavarovati. Zavarovanje je dopustno samo pri zavarovalnicah. **Shrambeni rok traja najmanj 3 mesece.** Drugi roki so dovoljeni po pravilniku podjetja. **Deponent sam ni vezan na rok. On lahko vzame blago vsak čas iz skladišča.** Javna skladišča lahko zavarujejo svoje terjatve z zastavo shranjenega blaga Ob dospelosti terjatve smejo blago tudi prodati. Isto pravico imajo javna skladišča takrat, če deponent ničesar ne odredi za primer, če se blago pokvari ali če blagu grozi kvarjenje.

Pravno razmerje, ki se nanaša na izdajanje in promet s skladiščnicami ali varanti, je urejeno po načelih trgovskega prava o vrednostih papirjih ter po meničnih predpisih. Skladiščnice se prenašajo z indosmajem. Z indosiranjem varanta nastane obveza, ki velja kakor menična. **Imetnik varanta, ki ni poravnan, ima pravico do regresa** nasproti vsakemu predniku, vendar mora protestirati zaradi neplačila in zahtevati v roku enega meseca po protestu prodajo zastavljenega blaga. Če ti pogoji niso izpolnjeni, izgubi imetnik varanta pravico do regresa. Zaradi velike odgovornosti so predvideni tudi strogi formalni predpisi pri prvem indosiranju varanta.

Zakon dovoljuje Zvezam kmetijskih zadrug in kmetijskim zadrugam ustanavljanje zadružnih skladišč za shranjevanje žita in drugih poljskih pridelkov. Ta skladišča smejo izdajati skladiščnice tako kakor javna skladišča z istim pravnim učinkom. Zaradi razlikovanja med skladiščnicami javnih skladišč se bodo skladiščnice zadružnih skladišč imenovale zadružne skladiščnice.

ENOLETNI TRGOVSKI TEČAJ SLOV. TRGOVSKEGA DRUŠTVA V MARIBORU.

Kr. banska uprava Dravske banovine je dovolila ustanovitev enoletnega trgovskega tečaja v Mariboru, ki se otvori začetkom septembra v prostorih državne trgovske akademije v Mariboru. Obsegal bo sledeče obvezne predmete: slovenščina, srbohrvaščina, nauk o trgovini, korespondenca, trg. računstvo, knjigovodstvo, gospodarski zemljepis, blagoznanstvo, stenografijo, strojepisje in lepopisje in neobvezno nemški jezik s korespondenco ter nemško stenografijo. Skupnega pouka bo ca 40 tedenskih ur.

Pouk bo celodnevni in poučevali bodo profesorji drž. trg. akademije.

Vpisovanje je vsak delovnik od 9. do 12. ure v prostorih trgovskega gremija v Jurčičevi ulici, II.

Vpisnina Din 30, šolnina Din 400 mesečno, ki se revnejšim obiskovalcem primerno zniža.

V tečaj se sprejemajo učenci (učenke) brez ozira na starost, ki so dovršili dva razreda srednje ali meščanske šole.

KAKO MORAMO PEČATITI VREDNOSTNA PISMA ZA INOZEMSTVO.

Izmenjevalne pošte imajo veliko neprilik z denarnimi pismi za inozemstvo zato, ker ni na vrednostnih pismih zadosti pečatov, kakor je to odrejeno s čl. 4 pravilnika za izvrševanje pogodbe o pismih in škatlah z označeno vrednostjo, večkrat pa tudi zato, ker je pečatni vosek tako slab, da pečati med potjo odpadejo. Zaradi teh nedostatkov mora izmenjevalna pošta taka pisma previjati, ker bi jih drugače tuje uprave ne prevzele. Da bi se izmenjevalne pošte ne obremenjevale z nepotrebnim previjanjem takih pisem in da bi bila vsebina takih pošiljk bolj zavarovana zoper tatvine, **je uradno odrejeno, da smejo sprejemati pošte samo taka vrednostna pisma in škatle za inozemstvo, ki imajo dovolj pečatov iz dobrega pečatnega voska.**

* * *

TRGOVINA MED JUGOSLAVIJO IN ČEŠKOSLOVAŠKO.

Blagovna izmenjava med Jugoslavijo in Češkoslovaško v prvem letošnjem polletju se je spremenila v **škodo Jugoslaviji.** Skupni promet je narasel od 575 milionov Kč v prvem lanskem semestru na 815·5 letos torej za 243·5 mil. Kč.; a od tega je imela **korist izključno le Češkoslovaška.** Kajti mogla je dvigniti svoj izvoz v Jugoslavijo od 424·3 na 656·5 mil. Kč, torej za 232·2 mil., dočim je v isti dobi narasel uvoz jgsl. blaga v Češkoslovaško od 150·7 na 162 milijonov, torej samo za 11'3 mil. Kč. **Pasivnost za Jugoslavijo** je narasla od lanskih 273·6 milijonov na 494·5 mil., torej za celih 220·9 milijonov Kč. Jugoslov. uvoz v Češkoslovaško je obsegal v prvi vrsti mineralije, žito in sočivje, živino, les, pijače, železo, kemično pomožno blago, lan in konopljo, tobak itd.; čslov. uvoz v Jugoslavijo pa bombaževino, železnino, kemikalije, volno in volneno blago, stroje, usnje in usnjeno blago, kolesa, platneno blago itd.

* * *

PROMET V JUGOSLOVANSKIH PRISTANIŠČIH.

V prvi letošnji polovici je bil promet v večjih pristaniščih Jugoslavije sledeči: Split 4998 ladij in 1,547.714 ton; Šibenik 2096 ladij in 461.371 ton; Sušak 2142 ladij in 589.136 ton; Dubrovnik 2294 ladij in 864.288 ton. Kakor vidimo, je Split daleko spredaj; v veliki razdalji mu sledi Dubrovnik, a je tudi on precej pred Šibenikom in Sušakom. **Promet** v vseh pristaniščih je znašal 45.585 ladij in 7,567.000 ton.

* * *

NIZOZEMSKO-JUGOSLOV. TRGOVSKA ZBORNICA V ROTTERDAMU.

Po večmesečnih pripravah jugoslov. generalnega konzulata v Rotterdamu je ustanovljena sedaj gori imenovana zbornica, po holandsko: Nederlandsche-Joegoslavische Kamer van Koophandel. Naslov: Rotterdam, Korte Wijnbrugstraat 5. Poseben namen zbornice je zveza holandskih z jugoslov. gospodarskimi interesenti. Trgovina Holandije znaša na leto nad dve milijardi hol. goldinarjev. Holandski trgovec se ne boji nobene razdalje in gleda samo na pravno varnost. Holandska uvozna carina je med najnižjimi v Evropi in imajo zato naši produkti dobro prodajno možnost. Nova zbornica bo pozvala naše eksporterje že na oferte za slive, čežano in grozdje. Predsednik zbornice je jugosl. generalni konzul v Rotterdamu, H. H. van Dam.

Izvoz lesa in gozdarsko-politični problemi.

V zagrebškem »Morgenblatt«-u beremo pod gornjim naslovom sledečo zanimivo razpravo: V devetih letih **1920—28** je bilo eksportiranih iz Jugoslavije za ca **12 milijard dinarjev gozdnih produktov.** Skupni izvoz Jugoslavije v teh letih je dosegel vrednost 54·6 milijard Din, torej so dali **lesni produkti skoraj četrtino vsega izvoza.** V posameznih letih je dosegla svota teh produktov do 30 odstotkov skupne vrednosti. Gre torej za trajno **najvažnejšo panogo juslov. eksporta.** Jugoslavija razpolaga **s sednimi milijoni hektarov gozdne površine** z letnim dorastkom 15·5 milijonov m³, ki mu pa pač stoji nasproti letno posekanje 18 mil. m³. **Glavno prodajno ozemlje** iz Jugoslavije eksportiranega lesa obsega dežele ob Sredozemskem morju, z Italijo na čelu. Prav tako je Ogrska zelo močen kupec. A tudi Nemčija, Anglija in ameriške dežele (Argentina) so važni odjemalci. Izvožena množina stavbnega lesa je narasla od 588.284 ton v letu 1922 na 1,469.749 ton v letu 1928; leto 1929 je prineslo majhen padec, na 1,399.164 ton. Drv smo izvozili leta 1922 za 112.750 ton, l. 1929 za 656.434 ton, hrastovih pragov v istih dveh letih za 29.621 in 190.367 ton. V prvi tretjini tekočega leta smo izvozili 325.854 ton stavbnega lesa v vrednosti 333·8 mil. Din, to je skoraj 35% več kot v analogni dobi preteklega leta; pragov smo izvozili 54.626 ton za 30·5 mil. Din (+ 17·7%), drv 67.388 ton za 13·4 mil. Din (—51·6%).

V prvih letih po vojski se je izvozna kupčija zelo ugodno razvijala in je dosegla leta 1924 svoj višek. **Leti 1925 in 1926 sta bili izrecno neugodni.** Bistveno je k temu pripomoglo močno valutno kolebanje v glavni odjemalni deželi, Italiji, dalje v važnih prodajnih deželah Francije in Belgije. Od l. 1924 na 1925 pade vrednost izvoženega stavbnega lesa ob neznatno večji množini od 1600 na 1100 mil. Din; pač se pa tu pozna tudi dvig jugoslovanske valute. **Leta 1927** se prične po stabilizaciji vrednotnih razmer na najvažnejših prodajnih trgih **nova konjunktura.** Dočim je nesel izvoz stavbnega lesa leta 1926 samo 800 mil. Din, je narasel leta 1927 na 885 milijonov, l. 1928 na 1180 in l. 1929 na 1400 mil. Din.

Dvig izvoza, pospešen po močni stavbni delavnosti v številnih deželah, se pozna v svojih posledicah noter v tekoče leto 1930. Vseeno se je pa že v drugi polovici leta 1928 in še bolj v letu 1929 javilo nekako **poslabšanje konjunkture.** Na koncu leta 1929 se že dobro čuti ruska konkurenca, dumpingu slična. Že v decembrovi številki 1929 glasila Jugoslovanske zveze gozdarjev opozarja prof. dr. ing. Marinović, da se »javlja **Rusija** zmeraj pogosteje in z vedno večjimi množinami lesa ne samo v severnem lesnem središču, temveč tudi v južnem, in sicer po zelo nizkih cenah«. Poudarja, da se je Rusiji že posrečilo dvigniti svojo lesno produkcijo na predvojno višino. V drugi marčevi polovici t. l. ugotavlja Marinović v nekem predavanju, da stopa Rusija s svojim kavkaškim lesom v južnem lesnem središču zmeraj močneje v ospredje. Obstoji nevarnost, da bo Rusija s svojim cenenim lesom preplavila vso Evropo, Levanto in Severno Afriko. — Drugi zopet slikajo rusko nevarnost kot manj pretečo in vidijo v velikem lanskem in letošnjem izvozu ruskega lesa le slučajnostni pojav.

(Prim. krik ob svoječasnem naznanilu otvoritve ruske prodajnice žila v Benetkah. Op. ur. —).

Lesnoindustrijski krogi Jugoslavije označajo Marinovićeve pomisleke večinoma kot resnici odgovarjajoče, poudarjajo pa, da pridejo v poštev tudi še drugi neugodni momenti. Tako je **Španija**, sicer prav dobra odjemalka jugoslov. lesa, v svojih letnih nakupih že dalje časa zelo ovirana po svojih valutnih težkočah. Tudi prodaja v **Nemčijo** je nekoliko slabejša.

Spričo tega neugodnega razvoja mednarodnih tržnih razmer, se pečajo strokovni krogi živahno z vprašanjem odpomoči. Naravno najbližja je misel ojačenja konkurenčne zmožnosti s tem, da se da **industriji možnost znižanja cen.** Tu pridejo v poštev **tarifno- in carinsko-politične odredbe,** pri čemer je potrebno ozko sodelovanje države in lesne industrije. Dočim bi bile te odredbe določene takorekoč le za sedanji trenutek, se opazijo pri natančnejšem opazovanju notranjega stvarnega položaja **organizatorične hibe,** kojih odstranitev je v interesu bodočega razvoja nujno potrebna. Dočim je dobila Nemčija že pred vojsko iz državnih gozdov 6 odstotkov vseh svojih državnih dohodkov, jih dobi Jugoslavija iz svojih državnih gozdov samo 0·6%. Pri tem ima **Jugoslavija 3,600.000 ha državnega gozda,** Nemčija 4,500.000. Koliko večji so dohodki v Nemčiji kot v Jugoslaviji! In od teh pride na državni gozd celih 6%. Češkoslovaška s samo 900.000 ha ima iz drž. gozdov več dohodkov kot mi, prav tako Romunija z 2,000.000 ha. Seveda pa izrablja jugoslov. država **samo 6% svojih gozdov v lastni režiji,** 29% se proda vsako leto ob deblu, 65% je z dolgoročnimi pogodbami prepuščenih zasebnemu izkoriščanju.

Gozdarsko osobje potrebuje nujno kvantitativnega in kvalitativnega ojačenja. Dočim se zahteva redno en akademično izšolan gozdni funkcionar za 3000 do 5000 hektarov, pride pri nas tudi v najbolje urejenih gozdnih gospodarstvih ozir. gozdnih upravah en tak funkcijonar šele na 10.000, 20.000, in tudi na 50.000 do 80.000 ha.

Prusija je imela pred vojsko na 2,700.000 ha državnega gozda 965 gozdarskih organov z visokošolsko izobrazdo in 5200 s srednješolsko izobrazbo, Jugoslavija ima na 600.000 hektarih vsega skupaj 2695 oseb, med njimi 900 z visokošolsko izobrazbo. Manjka nam torej v prvi vrsti srednješolsko izobraženega osobja. — Velika hiba je tudi množina malih gozdnih posestev; uradno so našteli 650.000 parcel pod 100 ha, večinoma s posamnimi posestniki. Tu bi bila spojitev nujno potrebna.

Novi jugoslovanski gozdni zakon je stopil v veljavo; **napravil je konec** enajst let trajajoči močni **neenakosti gozdnega prava.** Zakon temelji na načelu **močnega trajnega gospodarstva.** Obvezuje tudi zasebne posestnike z več kot 300 ha gozda k napravi **gospodarskega načrta.** Pri gozdih **v kraških okrajih** se more predpisati gospodarski načrt tudi za posestva pod gori omenjeno mejo. S sprejetjem načela trajnega gospodarstva smo prišli na pot, ki je dosedanji ravno nasprotna. Na mesto liberalističnega pojmovanja stopa temeljito državno skrbstvo za obstoj gozdov. Pri tem je bil merodajen še poseben vzrok. V smislu agrarne reforme, ki se izvaja od ustanovitve države dalje, so prišli tudi **gozdi zasebnega veleposestva** na vrsto za razlastitev. In tudi novi zakon naznanja poseben zakon o razlastitvi takih gozdov, kar pa povzroča v strokovnih krogih pač **pomisleke.**

Obvezen je gospodarski načrt tudi za gozde javnopravnih in zasebnopravnih korporacij (gozdi pod posebnim javnim nadzorstvom), kar doslej nikakor ni bilo splošno v veljavi.

Zelo važni so predpisi za **pogozdovanje kraškega ozemlja** (Primorje, Hercegovina, Črna gora in Južna Srbija), ki naj dobi v 50 letih — od 1930 do 1980 — za 2 do 3 mil. hektarov novega gozda.

V deželah **bivše Avstro-Ogrske monarhije** so bile posestne razmere že dolgo časa urejene. V delu **Srbije** državni gozdovi še sedaj niso omejeni. **V Bosni** zopet se morajo iz državnih gozdov izločiti pašniške servitute in servitute sekanja lesa. Posebno važna je času primerna nova ureditev popolnoma zastarelih **občinskih gozdnih posestnih razmer.**

Prav v zadnjih letih je bilo v ospredju vprašanje **dolgoročnih gozdnih pogodb med državo in velikimi zasebnimi družbami.** Poseben pomen je to vprašanje dobilo še s tem, da predstavljajo te družbe večkrat tudi inozemski kapital. Dočim so si izvojevale **male žage** zakon za zaščito domače gozdne industrije, je prišlo po pogajanjih z večjimi družbami do revizije pogodb. Ni dvoma, da se more za veleobratovanje gozdne industrije potrebna glavnica dobiti komaj drugače kot po velikih močnih družbah. Njih glavnična moč bo tembolj potrebna, kolikor bolj pada konjunktura v trgovini z lesom.

Velika gospodarska manifestacija v Ljubljani.

Gozdarsko-lovska razstava se otvori v nedeljo 31. t. m.

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. se bo vršila na ljubljanskem velesejmu od 31. avgusta do 15. septembra 1930 **I. državna šumarska in lovska razstava.** Svečana otvoritev bo v nedeljo 31. avgusta ob pol 10. dopoldne na sejmišču.

Z razstavo bo združena tudi posebna razstava lovskih psov, ki se bo vršila 31. avgusta 1930. Ker bo obisk te razstave zelo velik zlasti iz južnih krajev naše države, bodo imeli lastniki lovskih psov priliko pokazati svoje čistokrvne živali in dokazati, na kako visoki stopinji se nahaja naša kinologija. Razstavljeni bodo tudi psi iz kraljeve pisarne Suvobor. Pozivamo vse lastnike lepih lovskih psov, da takoj prijavijo svoje pse na naslov: »Razstava lovskih psov, Ljubljana, Velesejem«. Prijavnina znaša za vsakega psa po Din 20·—, za legla s psico vred pa Din 40.

Tudi gospodarski stroji in orodje bo razstavljeno v posebni skupini na letošnjem jesenskem ljubljanskem velesejmu. Zastopani bodo izdelki naše države, Avstrije, Čehoslovaške, Holandije, Francije, Italije, Kanade, Madjarske, Nemčije, Švedske in Amerike. Naši gospodarji bodo imeli tu najlepšo priložnost, da si izberejo pluge, brane, kosilne stroje, mlatilnice, čistilnice, slamoreznice, pluge za okopavanje in osipanje, traktorje, lokomobile, motorje in veliko število najrazličnejšega roja. Take obsežne razstave kmetijskih strojev kot bo na letošnjem velesejmu, še ni bilo. Večina strojev bo v obratu, gnanih z lokomobilami, motorji in električnim tokom.

Preskrbo prenočišč v hotelih ali privatnih stanovanjih za obiskovalce ljubljanskega jesenskega velesejma, od dne 31. avg. do 15. sept., bo prevzel tudi letos Stanovanjski urad velesejma, ki bo posloval na glavnem kolodvoru nepretrgoma noč in dan. Posebna komisija Stanovanjskega urada bo pregledala vse prijavljene sobe, tako da bodo obiskovalci dobro in poceni preskrbljeni s čistimi in udobnimi prenočišči.

Uprava ljubljanskega velesejma je izdala kakor prejšnja leta tudi letos **permanentne legitimacije po Din 30.** Taka legitimacija daje pravico do znižane voznine za polovično ceno. Legitimacije se dobe v vseh večjih krajih cele države, lahko pa se naroče z dopisnico direktno pri velesejmskem uradu. Navodil tiskanih v legitimaciji se je treba točno držati. Zdrava in cenena stanovanja v hotelih in privatno so posetnikom zasigurana.

Načrt elektrifikacije vse Evrope.

Ko je zborovala v Berlinu konferenca v pogonskih silah, smo obširno poročali o nji. Tam je predložil dr. Oliven tudi načrt o enotni elektrifikaciji za vso Evropo. Sedaj je ta načrt do podrobnosti izdelal, in izgleda takole: Ima **tri črte od severa proti jugu in dve črti od zapada proti vzhodu,** s skupnim vodilnim omrežjem 400.000 Volt.

Poglejmo najprvo črte od severa proti jugu: Ena bi šla od **Varšave** preko nemško-poljskega premogovnega ozemlja skoz **Češkoslovaško** čez Dunaj in Gradec v **Jugoslavijo k dalmatinskim vodnim silam** in od tam v Skader in Elbasan **(Albanija);** skupna dolžina ca 1500 km. Druga bi šla od vodnih sil **Norveške** in **Švedske** čez **Hamburg - Berlin** in čez srednjenemško ozemlje rjavega premoga k vodnim silam visokih **Alp** in preko Brennerja v **Genovo;** ca 2200 km. Tretja črta bi šla od **Calais** (za angleški tovorni premog) čez **Pariz** in **Lyon** do vodnih sil v Rodanovem ozemlju in odtam naprej do Barcelone in Madrida ter do Lizbone, ki leži ugodno za evropski premog; 2100 km.

Od vzhoda proti zahodu bi šla prva črta od **Katovic** v Šleziji čez Halle in Trier v Pariz; 1200 km. Druga črta pa od Rostova **(Donsko premogovno ozemlje)** preko **Odese** skoz rumunsko petrolejsko ozemlje do **Bukarešte** in od tam preko velikih vodnih sil v **Železnih vratih** v **Temešvar** (Bega) **Budimpešto - Dunaj** - Salzburg in Innsbruck, dalje skoz **alpsko ozemlje Švice in Francije do Lyona;** ca 3000 kilometrov.

Vse omrežje bi merilo okoli **10.000** kilometrov. Gradbeni stroški ogromnega načrta so napovedani s ca **dvema milijardama mark** (27 milijard dinarjev!). Dr. Oliven predlaga, naj se države kolikor mogoče hitro pečajo z rešitvijo tega problema, ker bi morala sicer posamezna deželna omrežja izgubiti najkoristnejšo **organično zvezo** z bodočim evropskim omrežjem.

* * *

VSI OGRSKI KARTELI BODO RAZPUŠČENI.

V jesenskem zasedanju ogrskega parlamenta bo prišel na vrsto novi zakonski načrt o kartelih. Zato so sklenili vsi ogrski karteli svoj razpust še pred uveljavljenjem novega zakona, kojega določbe smatrajo za izredno obremenilne. Izjema sta le kartela sladkorja in špirita, ki sta bila ustanovljena svoj čas z odobrenjem vlade in ki uživata tudi sedaj še njeno podporo. Ostali karteli trdijo, da so v načrtu določbe, ki njih nadaljnje delovanje izredno otežkočajo in ga v gotovih slučajih sploh onemogočijo.

Ponudbe in povpraševanja

Tvrdka Francisko Curet, Agente Comercial Colegiado, Barcelona, Montesion 5 (Španija) želi stopiti v stik v tukajšnjimi izvozniki živil in tvornicami industrijskih izdelkov.

Tvrdka »Triglav«, mehanična delavnica in pilarna v Tržiču želi stopiti v stik s tvornicami, ki izdelujejo kredo za pisalne svrhe.

Zastopstvo za Poljsko. Neka tvrdka iz Poljske išče zastopnika v Jugoslaviji za poljedelske stroje, nadalje za stroje za sladkorno industrijo, lokomobile, kotle, parne valjarje, ogrejevalna telesa, ponvice za mleko in podobno blago. Interesenti za navedeno zastopstvo naj javijo svoj naslov: Zbornica za TOI v Ljubljani.

Razstave in sejmi

Konjski sejmi v Kozjem. Kr. banska uprava je podelila občini Kozje pravico, da sme na dni, ko se vršijo letni sejmi za govejo živino t. j. dne 24. II., 26. IV., 13. VI. in 25. VII. vsako leto, prirediti tudi sejme za konje.

Stalne razstave jugoslovanskega blaga v Albaniji so bile po češkoslovaškem vzorcu otvorjene v Korči, Skadru, Draču in Tirani.

Po svetu

Statistični pregled zunanje trgovine Jugoslavije v prvem polletju 1930 je izdal pravkar carinski oddelek v finančnem ministrstvu. Dobi se pri vseh carinskih uradih za 30 Din. V 15 poglavjih so obravnavani vsi važni podatki izvoza in uvoza, s posebnim upoštevanjem deležev posameznih inozemskih držav ter s primerjanjem z analognimi podatki preteklega leta.

Konsumna društva v vsej Jugoslaviji bodo pregledana glede na njih delovanje, knjige in članstvo od pristojnih finančnih organov. Tako je ukrenilo finančno ministrstvo vsled opetovanih pritožb zasebne trgovine, da prodajajo konsumna društva tudi nečlanom.

Regulacijski načrt za jugoslovanska morska pristanišča je bil izdelan v prometnem in v gradbenem ministrstvu. V ta namen bodo porabili kredite v znesku 1500 milijonov Din. Gre v prvi vrsti za pristanišča Šušak, Split, Gruž in Šibenik. Z deli nameravajo kmalu pričeti.

Novi gospodarski zakoni so na vidiku; zakon o delniških družbah je že izdelan, v teh dneh bo pa izdelan načrt bančnega zakona.

Načrt ustanovitve jugoslovansko-čslov. informacijskega urada je predložil v trgovskem ministrstvu čslov. publicist Adalbert Bakalar.

Dela za izvedbo dogovora v Sinaji bosta dokončali jugoslovanska in romunska komisija v Beogradu.

Grozdje iz okolice Vršca in Smedereva je predmet živahnega povpraševanja na trgih v Pragi in na Dunaju. Letos računajo z izvozom 20 miljonov kg svežega grozdja.

Agrarne konference v Varšavi se bo udeležila tudi Jugoslavija in so njeni zastopniki že imenovani. Jugoslavija in Romunija nikakor nočeta, da bi imela ta konferenca ost obrnjeno proti Nemčiji.

Obalo gornje Adrije je obiskalo v prvi letošnji polovici 17.449 posetnikov, med njimi 8000 inozemcev. Lani je bil tujski promet nekoliko večji. Pač pa se je ojačilo zanimanje severnih narodov in Francozov za našo Adrijo.

Zlate zaloge Francoske banke so zopet narasle in so dosgele vsoto 46·95 milijard frankov.

Znižanja dohodninskega davka v U. S. A., ki je znašalo letos 1 odstotek, po izjavi Mellona za prihodnje leto ni pričakovati.

Resni položaj tekstilne industrije v Indiji se čimdalje bolj slabša. Zaprli bodo še nove tovarne in 1. septembra bo 100.000 tekstilnih delavcev brez dela.

Zunanja trgovina Avstrije izkazuje v juliju pasivnost 79·6 milijonov šilingov, v mesecih januar—julij pa 540·2 milijonov; lanska pasivnost prvih sedmih mesecev je znašala 583·8 milijonov šil.

British American Tobacco Comp. izplačuje zopet 4½-odstotno interimno dividendo.

Kanadski pridelek pšenice označujejo kot kvantitativno prav dober (370 milijonov bušlov), kot kvalitativno pa ne prav posebno zadovoljiv.

Proti baissistom na peseto so ustanovili v Madridu poseben zavod, ki naj vodi boj proti špekulaciji na baisse. Zavod se imenuje »regulacijska centrala«.

Belgijski kartel stekla je bil ustanovljen v Bruslju. Vidijo v njem pričetek za ustanovitev svetovnega kartela stekla.

Veliko tovarno svile v bližini Dževdželije je sklenila zgraditi neka francoska skupina v Lyonu. Tovarna naj krije vso potrebo Balkana. Te dni pridejo lyonski svileni industrijci v Beograd.

Poljska zunanja trgovina v juliju je bila skoraj izenačena; uvoz 195 miljonov zlotov, izvoz 197 miljonov.

Obtok bankovcev v Avstriji je znašal po zadnjem izkazu Narodne banke 931 miljonov šilingov.

Obtok bankovcev v Avstriji je znašal po zadnjem izkazu Narodne banke 4229 miljonov mark, kritje v zlatu je bilo 61·9 odstotno, v zlatu in devizah 69·3%.

Banka mesta Danzig je znižala obrestno mero od 4 in pol na 4 odstotke.

V nemški kovinski industriji so se izvršile zopet večje obratne omejitve.

Teritorijalna razdelitev naših konzulatov.

Kr. banska uprava razglaša: Ministrstvo za zunanje zadeve je prejelo od kr. poslaništva v Parizu poročilo o teritorijalni pristojnosti kr. konzulatov v **francoski republiki z Alžirom** in Sirijo. Po tej razdelitvi spadajo pod

1.) generalni konzulat v Marseillu (generalni konzul g. Adjemović, uradnik min. za zun. zad.): Bouchs de Rhone - Pysenees - Ariege - Aude - Herault - Tarn - Avoyron Lozere - Gard - Ardeche - Vaucluse - Drome - Hautes - Alpes - Basses - Alpes - Var - Alpes - Maritimes;

2.) generalni konzulat v Bordeauxu (generalni konzul R. Šumenković, uradnik min. za zun. zad.): Rhone - Loire - Saopeet - Loire - Ain - Jura - Haute - Savoie - Izerc;

3.) konzulat v Havru (častni konzul C. Kronheimer): Seine - Infeiure - Euro;

4.) konzulat v Lillu (častni konzul Legrand): Nord - Ias - de - Calais - Somme;

5.) konzulat v Nantesu (častni konzul Habrillet);

6.) Konzulat v Toulousi (častni konzul Melter de Labrthe): Haute - Garone - Haut - Lurehees - Gers- Lot et - Garonne - Tarne - et Garonne - Lot;

7. konzulat v Alžiru (častni konzul Blachett); v Beyrouthu v Siriji (častni konzul E. Carbonniers).

Kraljevska banska uprava razglaša: Ministrstvo za zunanje zadeve je prejelo od kraljevskega poslaništva v Washingtonu poročilo o teritorijalni pristojnosti kr. konzulatov v **Združenih državah Severne Amerike.** Po tej razdelitvi spadajo pod:

1. generalni konzulat v Newyorku: New York, Pennsylvania, West Virginia, Ohio, Alabama, Tennesee, Main, New Hampshire, Vermon, Masschuts, Connecticut, Rhode Island, New Jerey, Delaware, Disctrikt of Columbia, D. C., Maryland, Virginia, North Carolina, Georgia, Florida;

2. generalni konzulat v Chicagu: Michigan, Illionois, Arkansas, Louisiana, Missouri, Wisconsin, Iowa, Minnesota, Indiana, Mississipi, Kentucky;

3. generalni konzulat v San Franciscu: Colorado, Idaho, Montana, Utah, Wioming. New Mexico, Texas, Oklahoma, Kansas, Nebraska, North Dakota, California, Nevada, Arizona, Oregon, Washington, Alaska, Hawati, Philippines.

Razen gornjih je v Clevelandu častni vice-konzul.

Pod častni konzulat v Guatemali spadajo republike centralne Amerike.

V Mexiku je častni konzulat, častni konzulat je nadalje v Helmoslu v Mexiki.

V Osaki na Japonskem je častni konzul, takisto v Port au Princu na Haitskih otokih.

INSOLVENCA NAJVEČJE ITALIJANSKE POLJEDELSKE DRUŽBE.

Največja italijanska delniška družba za poljedelska podjetja, melioracije, namakanje in živinorejo, koje delniška glavnica je znašala 100 milijonov lir, je postala insolventna. Borzne špekulacije upravnega sveta so ji prinesle zgubo 250 milijonov lir. Imenuje se Società delle Bonifiche Ferraresi, sedež ima v Torino. Ustanovljena je bila leta 1872 v Ferrari in se je v zadnjih letih ogromno razvila; izvedla je velikanska melioracijska in namakalna dela. Že pred leti je imela 25.000 hektarov rodovitnega sveta, veliko živine in največjo riborejnico v vsej Italiji. V zadnjih desetih letih je razdelila vselej 10—14 odstotno dividendo. Nominalna vrednost delnic je bila 200 lir, a tečaj je kolebal zmeraj med 400 in 450 lirami. V zadnjih dneh je pa pač padel na 45 lir. Njena posestva so cenjena na 136 milijonov lir, zaloge 14 milijonov, udeležbe 66, živina 11, debitorji 26. Rezerve je imela za 90 milijonov lir. Njena insolventnost je vzbudila v finančnih in agrarnih krogih vse Italije veliko pozornost in presenečenje.

Težave trgovcev s šolskimi potrebščinami.

Trgovci s šolskimi potrebščinami, včlanjeni pri gremiju trgovcev v Ljubljani, so v zaščito svojih interesov poslali kr. banski upravi dopis, v katerem pravijo med drugim:

Letno se morajo boriti naši trgovci s šolskimi potrebščinami proti učnemu osebju in njihovim organizacijam radi nedopustnega vabljenja šolskih upraviteljstev, učiteljstva, neposredno tudi učencev in njihovih starišev, k nakupu šolskih potrebščin **le pri njihovih**, oziroma njim najbolj **odgovarjajočih tvrdkah.**

Letno izdaja g. šef prosvetnega oddelka stroge odloke, ki pod kaznijo prepovedujejo tako in podobno vmešavanje učiteljstva v trgovino, vendar se kršitve teh odredb vedno ponavljajo.

Prvotno je zahtevalo učno osebje od učencev denar ter nabavljalo vse potrebščine za pouk samo tam, kjer je bilo njim po volji, v višjih šolah celo v inozemstvu. Ko je trgovstvo doseglo izdajo prepovedi takega postopanja, so se učitelji iznenada preorijentirali tako, da pač drugo leto niso sprejemali denarja, ampak so naročili učencem, naj gredo v »Učiteljsko knjigarno«, kjer je za nje že vse po razredih zavito in pripravljeno, ter naj oddajo tam naprej označeni znesek.

Da so naši trgovci takrat utrpeli veliko škodo, je pač jasno.

Med tem časom je začela poslovati — pravi nadalje predstavka trgovcev — takozvana »Kr. zaloga šolskih knjig«, ki je začela razpošiljati šolam kar naenkrat tudi druge šolske potrebščine franko, česar naši trgovci niso zmogli, ker niso imeli od države ugodnosti proste frankature, kakor njihov konkurent.

Tako je neki šolski upravitelj izdal na šole oklic, da se naj šolske potrebščine nabavljajo le preko njega, dočim je on od trgovcev zahteval, da mu dadó najmanj 3% rabata v obče koristne namene.

Tudi to se je kot nedopustno ustavilo.

Trgovci so bili v svojem optimizmu mnenja, da se bo položaj v tem oziru zboljšal, pa se je ustanovila v Mariboru

U. G. P. (»Učiteljska gospodarska poslovalnica«),

ki prodaja v prid »Učiteljskemu domu«.

Blaga sicer ta poslovalnica ne bo imela, priporočala pa bode le tiste trgovce, ki ji bodo dali najvišje procente v zahvalo za uslugo, da bo dovajala k njim konsumente.

Učiteljstvo po odloku g. vel. župana O br. 1945 ex 1927 z dne 20. septembra 1927 ne sme omenjati v šoli ali celo določati to ali ono trgovino, marveč se mora skrbno ogibati vsake agitacije za to ali ono tvrdko. Kako se pa to izvaja, je razvidno najbolje iz notic v »Učiteljskem tovarišu« št. 4 in 5 ex 1930.

Sekcija s papirjem, šolskimi in pisarniškimi potrebščinami gremija trgovcev v Ljubljani ugotavlja v svojem dopisu na kr. bansko upravo:

Da je učiteljsko zborovanje v Novem mestu, navzlic vsem prepovedim g. šefa prosvetnega oddelka in g. vel. župana, sklenilo in odobrilo **nezakonito vabljenje** odjemalcev šolskih potrebščin potom lista svoje organizacije le k U. G. P., pri čemur nalaga vsemu učiteljstvu z obljubo odstotkov nekako moralno obveznost.

Da sega U. G. P. vsled neumestnega postopanja (ker favorizira le gotove pogodbene tvrdke) in postopanja v reklami (ker izrablja službeno in organizacijsko moč **z obljubo procentov** v škodo ostale konkurence — legalnih trgovcev - davkoplačevalcev) **v zakon o pobijanju nelojalne konkurence.** Jasno je, da taka propaganda povzroča predstvo v konkurenci U. G. P. na škodo naše trgovine.

Oglasi obetajo U. J. U. za okrepitev organizacije celih 25 %, ki je **najvišja dovoljena mera** čistega dobička, katerega reelni trgovec pri današnji ostri konkurenci in pičlem poslovnem prometu absolutno in pod nobenim pogojem ne more doseči. Na drugi strani se pripominja, da računa davčna oblast pri odmeri čistega dohodka naše stroke 8 do 10 %. Če upoštevamo tem 25 % še neizogibno režijo (stanarino, razsvetljavo, inventar in njegovo obrabo, eventuelne mesečne plače oziroma nagrade vodstva in zaposlencev, pisarniške potrebščine etc.) je jasno dokazano, **da bode U. G. P. delala z nedovoljenimi odstotki zaslužka,** kateri bodo prevaljeni v veliki meri na učence in bedne stariše. Kje so odstotki za Učiteljski dom, pridejo ti še posebej? Če bo U. G. P. skušala gornje mere spodbiti, ni li to potem prevara interesentov?

Predstavka sekcije trgovcev s papirjem konča s prošnjo za zaščito papirne trgovine pred gori navedenimi nedopustnostmi.

Na kr. banski upravi je, da zadevo končno uredi.

KONKURZI.

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo naslednjo **okrožnico** o otvorjenih in odpravljenih **konkurzih, predkonkurzih in prisilnih poravnavah izven konkurza** za čas od 11. do 20. avgusta 1930.*

A. OTVORJENI KONKURZI:

Savska banovina: Strausz Samuel, udova Ilonka Strausz, Našice, Vukas Dane B., Plaško.

Zetska banovina: Pap Aron, Novi Pazar, Petrović Rista Hadži, Prijepolje.

Dunavska banovina: Hirt P., Čantavir.

Dunavska banovina: Hauer Beti, Senta.

Moravska banovina: Milenkovič Lazar, Trstenik.

B. RAZGLASENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA:

Savska banovina: Engelman Vilko, Osijek.

Dunavska banovina: Berger Djule Subotica.

C. POTRJENE PRISILNE PORAVNAVE:

Primorska banovina: Per Josip, Split.

D. ODPRAVLJENI KONKURZI:**

Savska banovina: Stern Josip, Varaždin.

Primorska banovina: Čermošija Josip, Split.

Zetska banovina: Zajmović Mazam, Bjelo polje.

Dunavska banovina: Mesaroš Jovan, Stanišić, Petrović i drugovi, Novi Sad.

Moravska banovina: Todorović Milan, Jagodina.

* Ostali podatki n. pr. kdaj je ugotovitveni narok, katero sodišče je razglasilo konkurz, (poravnavo), kdo je konkurzni (prisilni) upravitelj, se izvedo v društvenem tajništvu.

** Vzrok, zakaj je bilo postopanje odpravljeno, se izve v društvenem tajništvu.

DRŽAVNA NAROČILA ZA PODPORO POLJSKI INDUSTRIJI.

Poljska ministrstva so dobila pooblastilo, da naklonijo industriji investicijska naročila za proračunski leti 1931-32 in 1932-33. Dosedanja državna naročila so se gibala v okviru od parlamenta sklenjenega gospodarskega programa. Šlo je v prvi vrsti za dobave blaga za armado in za fabrikate kovinske industrije. Ta državna pomoč se pa ni izkazala kot zadostna. Nova državna naročila preko gospodarskega programa so morala biti po dosedanji praksi vsakokrat dovoljena od ministrskega sveta, kar je zahtevalo mnogo časa in je slednjič učinkovitost danega naročila zmanjšalo. Sedaj je ministrski svet to vprašanje načelno rešil in izdajajo posamezna ministrstva državna naročila v svojem resoru sama za dve leti naprej.

Zlato je moč.

Dočim se morajo evropske države boriti vobče z velikimi finančnimi težkočami, vlada v Franciji obilica denarja, ki je zadobila že naravnost groteskne oblike. Bankam že kar nič več ni na tem, da bi sprejemale hranilne vloge in smatrajo že za veliko uslugo, če plačajo pol odstotka obresti. Samo državne hranilnice plačajo nekaj več. Dnevni denar dobiš na borzi po 1·25 odstotka in je ponudba večja kot povpraševanja. Sicer se francoska vlada na vse načine trudi, da bi odvišni kapital porabila z vojaškimi in gospodarskimi transakcijami, a to se ji le deloma posreči, ker doteka Franciji zmeraj nov denar, zlasti iz Nemčije, Anglije in Amerike. Tedenski izkazi Francoske banke jasno govorijo o tem. V enem samem letu so narasle njene zlate zaloge za ca 11 milijard na 47 milijard frankov (po zadnjem izkazu banke 46·95 milijard).

Celo v finančnih krogih Francije se glede te zakladne politike francoske vlade ne počutijo nič več čisto dobro. Bančni krogi opozarjajo na potrebno pomnožitev obtoka bankovcev in se bojijo splošne inflacije cen in zlata. Predhodniki tega so rastoči indeksi življenjskih stroškov.

O vzrokih francoske zlate politike francoska vlada in francoska banka ne govorita dosti, vendar pa dementirata vesti o kakršnikoli manipulacijah, ki bi pospeševale import zlata. Francoska banka se natančno drži svojih pravil, njena vloga je tehniško govorjeno le pasivna. Tem značilnejša so zato izvajanja finančnega sotrudnika »Excelsiora«, ki pravi: Zlato je moč. Zlato je jamstvo za varnost in neodvisnost naroda. Ima prav.

Plačilna bilanca Nemčije 1924 do 1929.

Poročilo o tej bilanci je izšlo prav te dni. Raziskovanja bo državni statistični urad sproti nadaljeval. Vsega skupaj je bilo vzetih v seznam **65 pozicij.** Najvažnejše številke so sledeče:

Eksport je stalno rasel in je znašal v letih 1924 do 1929 7819, 9575, 10.703, 11.300, 12.647 in 13.520 milijonov mark; **import** je bil leta 1926 izredno nizek, številke za leta 1924 do 1929 so 9672, 11.942, 9891, 14.024, 13.866 in 13.489 mil. mark. **Import zlata** je znašal 277, 640, 651, 197, 934 in 572 mil. mark, **eksport zlata** je bil pomemben samo v letih 1925, 1927 in 1929 s 121, 98 in 948 mil. mark. V **transportstvu** je bila Nemčija visoko aktivna; dohodki so skoraj neprestano rasli od 461 na 762 milijonov, dočim so se stroški gibali med 21 in 39 milijoni. Nasprotno je bil pa **pristaniški promet** močno pasiven; izdatki so stalno naraščali od 229 na 405 mil. mark, dohodki so narasli od 29 v letu 1924 na 206 v letu 1926 in so nato padali do 158 milijonov v letu 1929. Tudi **bančni kreditni promet** je bil v rastoči meri pasiven; bremena so rasla neprestano od 120 na 650, dohodki pa samo od 85 na 206 mil. mark. **Tujski promet** je bil pasiven. Pasivne so bile v zadnjih letih tudi **denarne pošiljatve izseljencev in doseljencev,** kar nam pravi, da je bilo v Nemčiji zaposlenih zelo veliko inozemcev. Pošiljatve v inozemstvo so stalno rasle od 56 na 676, pošiljatve v Nemčijo so znesle leta 1924 290 mil. mark, v naslednjih letih so se pa gibale med 250 in 259 milijoni. **Reparacije** so narasle polagoma od 294 na 2553 milijonov; stojijo jim nasproti dohodki od 109 do 407 milijonov mark, najbrž v bistvu dobropisi na reparacijski račun za stvarne dobave. **Dolgoročni glavnični promet** je prinesel v letih 1924 do 1929 v Nemčijo sledeče zneske: 1000, 1276, 1690, 2137, 4031 in 2058 mil. mark; **kratkoročno** je bilo najetih leta 1924 2150 milijonov, v letih 1927 do 1929 pa 2459, 2020 in 1422 mil. mark. Dolgoročne kreditne dovolitve Nemčije so bile pomembne samo v letih 1928 in 1929 z 2128 in 1479 milijoni, kratkoročne pa v letih 1924, 1928 in 1929 s 1715, 884 in 749 milijoni. Ugotovljene številke so izkazale v večini let previšek na pasivni strani s 413 do 1704 milijoni, le v posebno ugodnem letu 1926 je prevladala aktivnost z 870 milijoni.

Skupno gibanje v letih 1924 do 1929 kaže sledeče zaključke: Pasivni saldo obrestne, reparacijske in trgovske bilance vključno zlato je znašal ca 17 milijard mark; od tega pride na reparacijska in obrestna plačila 10·4, na trgovsko bilanco itd. 6·6 milijard. Z inozemskimi posojili je bilo kritih 7 milijard, saldo drugih postavk je kril ostalih 10 milijard. Okoli 8 milijard je bilo kritih s kratkoročnimi krediti.

Poročilo pride do zaključka, da izenačenje reparacijskih in kreditnih razmer z **nadaljnjim kreditnim dotokom** ne bo mogoče. Voditelj komisije, ki je bilanco študirala, Bácher je izjavil, da se da po njegovem mnenju izenačenje doseči le z **rastočim izvozom in zmanjšanim uvozom**, kar se more zgoditi le potom **padajočih cen** doma v Nemčiji; pri tem je zopet najbistvenejša postavka znižanje mezd in plač.

Oton Kahn o svetovni gospodarski krizi

O. Kahn, znani ameriški bankir, govori o vzrokih sedanje svetovne gospodarske krize v odprtem pismu, v katerem beremo: Do konca lanskega oktobra je vladal gospodarski utopizem, ki je moral dovesti do reakcije. Kredit je bil povsod izredno napet, industrijski aparat preveč razvit. K temu je prišla pozneje v najbojl nepripravnem trenutku ameriška tarifna reforma, ki je veliko pripomogla do nenaklonjenosti inozemstva za sprejem ameriškega blaga; stremljenje Amerike, da vzdrži kot upniška država svoj eksport, bi nasprotno zahtevalo najbolj liberalno gospodarsko politiko napram inozemstvu. Mnogo svetovnogospodarskih težkoč je pripisati tudi napakam mirovnih pogodb. Vseeno pa vidi ameriški bankir v sedanjem svetovnem gospodarskem položaju **nekaj svetlih točk** in izvaja iz njih možnost okrepitve v neprodaljnji bodočnosti: konsum in produkcija sta prišla v Ameriki v mnogih panogah v ravnovesje, cena mnogih vrst blaga in surovin je padla pod lastne nabavne stroške in mora torej v doglednem času zopet narasti. Denarja je v izobilju, pičlost zlata bo paralizirana z delovanjem Banke za mednarodna plačila. Efektni trgi so pokazali, če izvzamemo par katastrof, prav za prav precejšnjo odporno moč. Vse to so znaki, pravi Kahn, da bo kriza premagana, kakor so bile tudi doslej že vse krize premagane. — Torej je po mneniu tega uglednega finančnika upravičeno upanje, da bo sedanja kriza v doglednem času prenehala.

JESENSKI VELESEJEM V PRAGI.

Jesenska prireditev traja od 7. do 14. septembra 1930. V tem času je Praga shajališče industrijalcev, trgovcev ter uvoznikov z vseh delov sveta. Zastopniki več kot 35 držav se redovno shajajo na Pražkem velesejmu. Velesejem se vrši v palači, katero označujejo strokovnjaki kot najmodernejšo velesejmsko palačo celega sveta, in na obeh sosednih razstavnih prostorih blizu središča mesta in v neposredni bližini največjega pražkega parka. Okoli 3000 razstavljalcev vseh strok predvaja tukaj svoje nove modele, tipe in vzorce. Razen češkoslovaške industrije razstavljajo tudi francoske, amerikanske, britanske, nemške, ruske in druge firme. Obiskovalci imajo popust na železnicah, kot je še dalje navedeno, in razne druge ugodnosti. Pridite v Prago in obiščite velesejm. — Ob priliki jesenskega velesejma so dovoljeni poleg drugega te ugodnosti:

33% popust na čsl. državnih železnicah (podrobnosti vidi v velesejmskih legitimacijah za kupce in razstavljalce), 25% na jugoslovanskih, 25% na avstrijskih, 25% na nemških, 20% na italijanskih, 50% na romunskih, 50% na grških in 50% na orientalskih (turških) železnicah. Nadalje popusti na ladjah jadranske paroplovne družbe. Vse to na velesejmsko legitimacijo. Podrobnosti podajo velesejmski zastopniki.

Stanovanja preskrbi stanovanjska pisarna: Bytová kancelář P. V. V., Praha I., Staromelsská radnice.

Hotelske sobe in privatna stanovanja.

Mesto vstopnega vizuma velja velesejmska legitimacija, potrjena od konzulata ČSR v inozemstvu.

* * *

KAKO SI HOČE INDUSTRIJA KAVČUKA POMAGATI.

Padec cen kavčuka se nadaljuje. Proti lanskemu letu je nastopilo že 50-odstotno razvrednotenje. Dosedanji omejitveni načrti so popolnoma odpovedali in iščejo sedaj novih potov, da pomagajo trgu. Mislijo, da bodo dosegli cilj z novim načinom izvoza kontrole v produkcijskih deželah. K brezdavčnemu eksportu naj se pripusti samo lanski kvantiteti odgovarjajoča množina, dočim bi se ves drugi eksport visoko obdavčil. Holandski farmerji so skupaj z britanskimi zaprosili vsak svojo vlado za pomoč in upajo, da jo bodo dobili. Izvozna kontrola naj traja tako dolgo, da se cena stabilizira pri 9 dol. Na restrikcijski načrt pa gledajo krogi interesentov zelo skeptično, ker je vprašanje, če ne bodo domačini računov prekrižali.

Ljubljanska borza

Tečaj 25. avgusta 1930.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—·—	22·705
Berlin 1 M	13·455	13·485
Bruselj 1 belga	—·—	7.8763
Budimpešta 1 pengö . .	—·—	9·8862
Curih 100 fr.	1094·40	1097·40
Dunaj 1 šiling	7·9533	7·9833
London 1 funt	—·—	274·60
Newyork 1 dolar	56·17	56·37
Paris 100 fr.	—·—	221·79
Praga 100 kron	166·84	167·64
Trst 100 lir	294·10	296·10

Razno

Britanske konzulate v Jugoslaviji je britansko poslaništvo v Beogradu na novo takole razdelilo: konzulat v Zagrebu obsega Dravsko, Savsko in Primorsko banovino; konzulat v Sarajevu Vrbaško, Drinsko in Zetsko banovino; konzulat v Beogradu Donavsko, Moravsko in Vardarsko banovino.

Francoski kapital na Poljskem. Leta 1929 je znesla udeležba Francije v poljski veleindustriji 329 milijonov zlotov; mala podjetja niso upoštevana. Prvo mesto zavzema francoski kapital v poljski petrolejski industriji, 55 odstotkov. V gornješleski industriji je narasla udeležba Francije od 5 odstotkov pred vojsko na 15 odstotkov v preteklem letu. Dalje je francoski denar zelo močno zastopan v poljski industriji džute, v kateri zavzema drugo mesto. Francoska financa kontrolira tudi več francoskih bančnih zavodov. In še ni dolgo, ko se je ustanovil v Franciji sindikat, z imenom »Sönelpol«, ki obsega vrsto finančnih in tehniških podjetij in ki hoče izvesti elektrifikacjo Poljske. (Syn = sindikat, el = elektrifikacija, pol = Poljska). Za elektrifikacijo Poljske se je zelo zanimala, kakor vemo, ameriška Harrimanova skupina.

Angleške banke pomagajo gospodarstvu. Petere angleške velebanke so sklenile dogovor, ki naj olajša položaj v težkoče zabredlih tvrdk. V prvi vrsti hočejo ustaviti padanje tečajev v vrsti vrednostnih listin na borzi v Londonu. Posojila, ki so jih dale banke industrijskim koncernom, bodo dobila daljše termine. Vrhutega hočejo v težkočah se nahajajoče koncerne in tvrdke finančno podpreti. Od vsega tega pričakujejo splošnega zboljšanja na delovnem trgu in na borzi. Banke hočejo doseči enotno postopanje v kreditni politiki.

Letina v Italiji bo dala letos po končnih cenitvah samo 60·7 milijonov met. stotov krušnega žita proti 70·8 milijonom v preteklem letu, bo torej za 14·3 odstotkov manjša kot lani. Zato bo morala Italija na svetovnem trgu veliko nakupiti, kar se bo pozhalo v vseh žito izvažujočih državah.

Industrija železa in jekla v Češkoslovaški je v znamenju padanja; surovega železa so napravili v juliju 111.476 ton (lani 1,370.000 ton), surovega jekla 154.751 (199.000 ton). Od pričetka leta do konca julija je znašala produkcija surovega železa 886.000 ton in produkcija surovega jekla 1,157.000 ton, za 96.000 in 130.000 ton manj kot v istih mesecih lanskega leta.

Angleži bodo financirali gradbo argentinskih železnic; kot jamstvo bo izročila Argentina državne obligacije. — Tudi mnogo stotin žitnih elevatorjev bodo Angleži zgradili. Argentinske železnice so bile že doslej v veliki meri v rokah angleških družb.

Romunski papirni kartel »nivelira« temeljne cene. Romunske papirnice, ki so mogle vsled 70 odstotne carinske zaščite zaključiti svoje zadnje bilance so sklenile cene »nivelirati« in sicer z 20 do 25 odstotnim čistim dobičkom, tako, da so z vključitvijo transportnih stroškov v končnem efektu za vsako mesto enake. Ta operacija bo imela za posledico povprečno 10 odstotno zvišanje dosedanjih cen in dvig temeljne cene za 1·6 leja pro 1 kg.

Dobava-prodaja

Dobave. Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 1. septembra t. l. ponudbe za dobavo zakovic, matic, zatikačev, raznih verig ter vijakov in žičnikov. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 1. septembra t. l. ponudbe za dobavo izolatorjev, bakra, spojk itd., do 4. septembra t. l. pa za dobavo masti za usnje, persila ter svinjske masti. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 11. septembra t. l. ponudbe za dobavo elektromotorjev in transformatorja. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 5. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave materiala za vzdrževanje varnostnih naprav; dne 6. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave vil in lopat ter pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave signalnih barv. Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 3. septembra t. l. ponudbe za dobavo katrana, barv, vazelina, ključev, žebljev ter strokovnih knjig, direkcija državne železarne v Varešu pa za dobavo mila in zrnate kave. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 9. septembra t. l. ponudbe za dobavo šip, do 15. septembra t. l. pa za dobavo plohov in žičnikov. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave negašenega apna, dne 10. septembra t. l. pa glede dobave opeke; dne 4. septembra t. l. pri upravi policije v Zagrebu glede dobave motociklja s prikolico; dne 15. septembra t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave ovojnega papirja in žarnic, pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave pisarniških potrebščin, pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobaveve razne pločevine ter glede oddaje pleskanja železnih mostov. — Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaje. Dne 15. septembra t. l. se bo vršila pri upravi policije v Zagrebu javna licitacija za prodajo stare obleke in opreme; pri direkciji državnih železnic v Subotici pa za prodajo starih gumijastih cevi. — Predmetna oglasa sta v pisarni zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

KUVERTA
DRUŽBA Z O. Z.
Tvornica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vošarski pot 1 Karlovska c. 2

Veletrgovina
A. Šarabon
Ljubljana
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke - Raznovrstno rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z elektr. obratom
Cenik na razpolago!

VINOCET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.
Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna:
Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.
Zahtevajte ponudbo!

TISKARNA MERKUR
TRG.-IND. D. D.
LJUBLJANA
Gregorčičeva ul. 23. Tel. 2552
se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, štatute, tabele, letake i. t. d. Knjigoveška dela izvršuje v LASTNI KNJIGOVEZNICI

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: O. MICHALEK, Ljubljana.